

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน
จังหวัดอำนาจเจริญ

**The Development of Learning Activity Packages on “Buddhism and Living”
in the Social Studies, Religion, and Culture Subject Based on the Tri-Sikkhā
Principles Using Project-Based Learning for Grade 5 Students in the
Sriboorapajarn Huata Pan School Cluster, Amnat Charoen Province**

พระพรหมมินทร์ กนตวณฺโณ (ศรีมูล)^{1*}, ประยูร แสงใส², สมควร นามสีฐาน³

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาเขตขอนแก่น, ขอนแก่น, ประเทศไทย

Phra Phrommin Kantavanṇo (Srimun)^{1*}, Prayoon Saengsai², Somkuan Namsithan³

^{1, 2, 3} Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Khon Kaen, Thailand.

✉: Ploylovemin@gmail.com

(*Author Corresponding Email)

Received: April 20, 2026; Revised: April 27, 2026; Accepted: May 5, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับ การดำเนินชีวิต ตามหลักไตรสิกขาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมดังกล่าว กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเหล่าขาว จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 คน ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental design) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 5 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คะแนนแบบฝึกหัดระหว่างใช้ชุดกิจกรรม เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน มีการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ขึ้นตามลำดับ โดยผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (E1/E2) เท่ากับ 81.09/83.07 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน 20.90 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลังเรียน 26.00 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้ โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, หลักไตรสิกขา, การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

Abstract

This research aimed to: 1) develop learning activity packages on “Buddhism and Living” based on the Tri-Sikkhā principles using project-based learning for Grade 5 students in the Sriboorapajarn Huata Pan School Cluster, Amnat Charoen Province; 2) compare learning achievement before and after learning; and 3) study students’ satisfaction toward the learning activity packages. The target group consisted of 30 Grade 5 students from Ban Lao Khwao School, Amnat Charoen Province. The research design was a pre-experimental design using a one-group pretest-posttest model. The research instruments included five sets of learning activity packages, a learning achievement test, and a satisfaction assessment form. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation (S.D.). The research results were as follows: 1. The results of the development of the learning activity packages showed that the exercise scores during the implementation of the learning activity packages on “Buddhism and Living” in the Social Studies, Religion, and Culture subject, based on the Tri-Sikkhā principles using project-based learning for Grade 5 students in the Sriboorapajarn Huata Pan School Cluster, progressively improved in terms of process and outcome efficiency. The efficiency of the learning activity packages (E1/E2) was 81.09/83.07, which was higher than the established criterion of 80/80. 2. The comparison of learning achievement before and after learning showed that the mean pre-test score was 20.90, while the mean post-test score was 26.00. The comparison revealed that students’ post-test scores were significantly higher than their pre-test scores at the 0.05 level of statistical significance. 3. The overall satisfaction of students toward the learning activity packages on “Buddhism and Living” in the Social Studies, Religion, and Culture subject, based on the Tri-Sikkhā principles using project-based learning for Grade 5 students in the Sriboorapajarn Huata Pan School Cluster, was at the highest level, with a mean score of 4.53 and a standard deviation of 0.5.

Keywords: Learning Activity Package, Threefold Training (Tisikkhā), Project-Based Learning (PBL)

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 ให้ความสำคัญของการศึกษาไว้ใน มาตรา 4 ว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญ

งอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และ ปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาให้คนในชาติมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งได้กำหนดความมุ่งหมายและ หลักการในการจัดการศึกษาของชาติต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551มีวิสัยทัศน์มุ่ง พัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและ การศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อ ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เติบโตตามศักยภาพและมีหลักการที่สำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) สภาพการณ์ของสังคมโลกในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมาต่างเผชิญกับปัจจัยต่างๆ อันนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม เช่น กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสโลกเสรี การสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน เป็นต้น ส่งผล ให้การศึกษาในแต่ละสาขาท่างพยายามค้นหาองค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการดำรงอยู่ใน สังคมโลกได้อย่างยั่งยืน ไม่เว้นแม้แต่ในแวดวงการศึกษาของประเทศไทยภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสภาพสังคมไทยในทศวรรษใหม่เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยขอเทคโนโลยีการ สื่อสารความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิด และความเชื่อของกลุ่มคนที่บุคคลใน สังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของ ผู้ปกครองต่อการศึกษานักเรียนหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ เป็นต้น โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มี ทักษะชีวิตต่ำขาดภูมิคุ้มกันที่ดีทางสังคม เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจจะเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จ ในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครุจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ดีเป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้ง รับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ดังนั้น การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติในเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาหมวด 4 ตามมาตรา 22 ไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมีสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจ รวมทั้งความ

ถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ตามสติปัญญา และความสามารถของตน การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสุข โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทั้งนี้หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ยังให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาประเทศโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นกำลังที่สำคัญของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 1551)

ปัจจุบันสังคมไทยประสบปัญหาต่าง ๆ อย่างมาก ตามความเจริญของยุคสมัย ซึ่งแตกต่างกับสมัยก่อนมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาการเมือง การศึกษาไม่เสมอภาคระหว่างสังคมเมืองกับสังคมต่างจังหวัด ปัญหาวัยรุ่นในสถานศึกษา แต่ถ้าจะว่าไปแล้วสังคมเราก็มองว่าเลวร้ายไปทุกเรื่อง ยังมีสิ่งที่เรียกว่าการพัฒนาที่ดีของสังคมเกิดขึ้นเสมอ ๆ ตามยุคสมัยของความเจริญ เช่น ความสะดวกสบายและเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้ประเทศไทยเกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยมากกว่าสมัยก่อนมาก เช่น ติดต่องาน การคมนาคมขนส่ง ระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว เป็นต้น แต่ความเจริญดังกล่าวทำให้เด็กส่วนมากติดเกม โดยเฉพาะเด็กในเมืองและต่างจังหวัด ที่ร้านอินเทอร์เน็ตสามารถเปิดได้ถึงเที่ยงคืน ภาวะติดเกมของเด็กส่วนใหญ่ที่สังเกตเห็น คือ มาจากครอบครัวฐานะปานกลางถึงดีมาก หรือแม้กระทั่งเด็กที่ไม่มีเงินก็ต้องร้องไห้ขอเงินพ่อแม่ หรือขโมยเงินพ่อแม่ไปเล่นเกม หรือเด็กที่มีฐานะขึ้นมาก็จะมีคอมพิวเตอร์ในบ้าน ก็จะเล่นเกมติดกันเที่ยงคืนโดยไม่หลับไม่นอน ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ เมื่อเทียบกับสมัยก่อนเกิดภาวะไม่พูดจา กับใครเพราะติดเกม ความเป็นจริงแล้วเกมบางอย่างก็เป็นสิ่งที่ดี ผูกสัมพันธ์ และช่วยเสริม การเรียนรู้ แต่ส่วนใหญ่แล้วเกมที่เล่นอยู่เท่าที่สังเกตเห็นจะเป็นเกมที่เน้นการแข่งขันอย่างเอาเป็นเอาตาย เน้นความก้าวร้าว การต่อสู้ที่รุนแรง ถ้าเป็นอย่างนี้แล้วจิตใจของเด็กนั้นจะรับข้อมูลแบบใด เมื่อมาโรงเรียนความก้าวร้าวที่สะสมมาจากสื่อประเภทนี้ ก็จะแสดงออกมาเป็นความก้าวร้าวต่อเพื่อน ๆ ต่อครู หรือต่อพ่อแม่ การเล่นเกมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งซึ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก เสริมสร้างความสุขในช่วงเวลาว่างได้ดี แต่บางครั้งก็ทำให้เกิดโทษและกลายเป็นปัญหาตามมาได้ หากใช้งานไม่เหมาะสม (Arunakun, J., 2016)

ปัญหาและพฤติกรรมที่กล่าวมานี้ สาเหตุที่เป็นประเด็นสำคัญล้วนเกิดจากนักเรียน หรือเยาวชนที่จะเติบโตเป็นอนาคตของชาติขาดหลักคิด วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักไตรสิกขา คือ หลักการพัฒนาชีวิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นคนสมบูรณ์แบบตามแนวพุทธ ซึ่งถือว่าเป็นระบบการศึกษาที่ทำให้บุคคลพัฒนาอย่างมีบูรณาการ และให้มนุษย์เป็นองค์รวมที่พัฒนาอย่างมีดุลยภาพ

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์ หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ยังมีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการขาดคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีเป็นนักเรียนที่ดี อันจะส่งผลต่อการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่น นักเรียนขาดการฝึกเรื่อง ศิล หรือระเบียบวินัย ส่งผลต่อพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่ดี อันเกิดจากความเคยชิน อาทิเช่น การนอนดึกการตื่นสาย เพราะติดเกม

ทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายไม่สำเร็จทำให้ไม่อยากมาโรงเรียน เวลานั่งเรียนหนังสือหรือทำงานที่ครูมอบหมาย มักจะขาดสติ จิตใจวอกแวก เดินข้ามถนนมาโรงเรียนก็ขาดสติไม่มองทางเดิน การขาดความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตนเอง ขาดวินัย ขาดจิตสาธารณะ และการไม่เคารพ กฎ กติกาสังคม นักเรียนได้นำอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ ลอกเลียนแบบการแต่งกายไม่สุภาพ ส่อไปในทางยั่วยุอารมณ์ของวัยรุ่น หรือดารารูปแบบชุดนักเรียนที่ไม่เหมาะสม ด้านคุณธรรม จริยธรรมจากสื่อ Internet Facebook TikTok การเสื่อมถอยของจิตใจจากสำนึกที่ดีงาม ความซื่อสัตย์ สุจริต อบายมุข การมั่วสุมของเด็กวัยรุ่น เช่น การดื่มสุรา ยาเสพติด การเที่ยวกลางคืน การเดินหน้ารถแท็กซี่ เป็นต้น นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังคงเน้นการบรรยาย การท่องจำ และการประเมินผลที่มุ่งเนื้อหาเป็นหลัก มากกว่าการส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การมีส่วนร่วม และการนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน (ยุรี พันธุ์พานิช, 2565)

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุ และพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน ด้วยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ทั้งนี้ เพื่อนำผลที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป และจักเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาอื่นๆ ด้วย ซึ่งแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นและฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยตนเอง ได้ฝึกฝนทักษะอย่างเต็มความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ศักยภาพทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์ หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

3. สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขึ้นไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental design) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ (One - Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายขั้นตอนตามรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ได้แก่ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาแบบพุทธตามหลักไตรสิกขา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ บริบทกลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น สภาพ ปัจจุบัน ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ และแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรม การเรียนรู้เรื่อง พระพุทธศาสนา กับการดำเนินชีวิต รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจากนั้นก็นำมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยนำรูปแบบไปใช้จริงกับกลุ่มทดลองคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเหล่าขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนอยู่ มีความสะดวกในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใชชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำนวน 5 ชุดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน และประเมินความพึงพอใจในการเรียน โดยใช้ชุดชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 20 ช้อ

5. ผลการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ มีผลการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ที่พัฒนาขึ้นได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำใบงานในแต่ละชุดกิจกรรม จำนวน 5 ชุดกิจกรรม เท่ากับ 121.63 คะแนน จากคะแนนเต็ม 200 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.09 นั่นคือ (Efficiency of Process) หรือ $E1 = 81.09$ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Efficiency of Product) หรือ $E2 = 83.07$ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ ($E1/E2$) สูงกว่าเกณฑ์

2. การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน 20.90 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ หลังเรียน 26.00 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ด้านที่ 1 เนื้อหาและการจัดกิจกรรม (ไตรสิกขา) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.56$, $S.D.= 0.54$) ด้านที่ 2 การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

ที่สุด มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.46) ด้านที่ 3 สื่อและรูปแบบของชุดกิจกรรม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.53) ด้านที่ 4 การวัดและประเมินผล (ตรวจผลงานและการให้คะแนน) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.53) ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.49) และการวิเคราะห์โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.51)

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา สามารถอภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ มีประสิทธิภาพ 81.09/83.07 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จะเป็นผลมาจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มย่อยเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข การนำเสนอเนื้อหา มีลำดับความต่อเนื่อง มีภาพประกอบที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีใบงานสำหรับตอบคำถามทำให้เกิดแรงกระตุ้น เพื่อจะได้คะแนนสูงขึ้น และนักเรียนสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ มีผลให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด รู้จักทำและแก้ไขปัญหา ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ อีรสัจ (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือนิทานประกอบภาพ เรื่อง ไตรสิกขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่าจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ เรื่อง ไตรสิกขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประสิทธิภาพ 89.33/86.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ดัชนีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเรื่อง ไตรสิกขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6650 ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 66.50 โดยสรุป แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ เรื่อง ไตรสิกขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเหมาะสมสามารถช่วยให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้และเกิดความรู้ที่ยั่งยืน

2. ผลจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพราะชุดกิจกรรมไม่ใช่แค่การบรรยายเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านโครงงานพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนเปลี่ยนจากผู้รับข้อมูลเป็นผู้ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพันธ์ คอนโคตร การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผลการสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับแนวความคิดของวิชัย วงศ์ใหญ่ ได้กล่าวถึง ชุดการสอนว่าเป็นระบบการผลิตและการนำเอาสื่อการเรียนการสอนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กัน และมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งใช้อธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาวิชาเพื่อก่อให้เกิด ความเข้าใจลึกซึ้ง และป้องกันการเข้าใจความหมายผิด สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกว่า สื่อประสม นำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ด้านเนื้อหา มีรูปแบบที่น่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเห็น สนุกกับการค้นคว้าเป็นขั้นเป็นตอนจากการทำโครงงาน มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนและหลากหลาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษา แข็งแรง ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบโครงงานโดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการเขียนภาษาอังกฤษในระดับ มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจาดุพร อยู่ศิริ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ เรื่อง ความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้จากการวิจัย

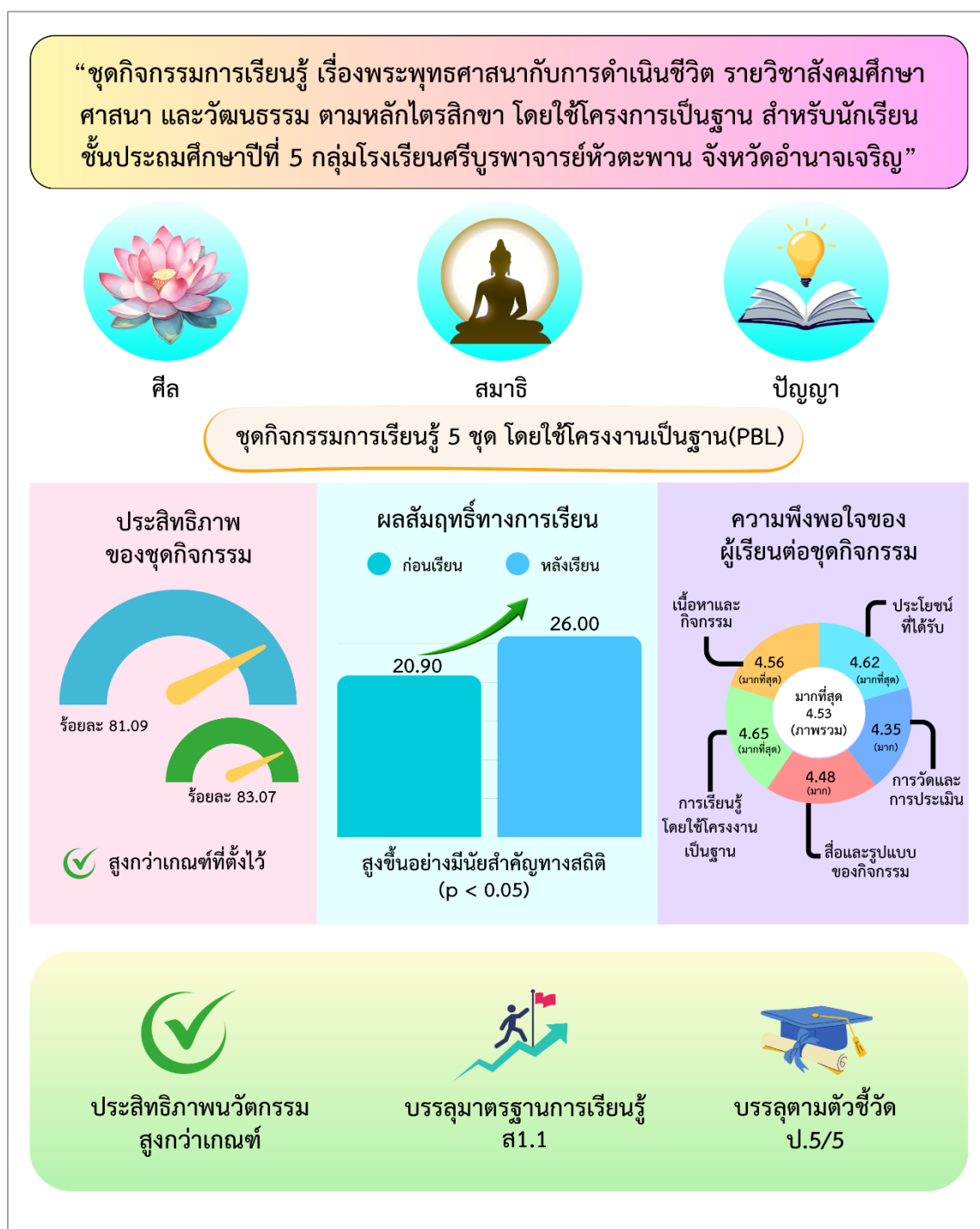
หลังจากที่กลุ่มทดลองได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์ห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่าง "เครื่องมือ" "กระบวนการ" และ "กลุ่มเป้าหมาย" ซึ่งผู้วิจัยขอเป็นสรุปองค์ความรู้และผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา มีหลักคิด และวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักไตรสิกขามากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพที่ 81.09/83.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์ห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน 20.90 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ หลังเรียน 26.00 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ส1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ต้องยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ตัวชี้วัด ป 5/5 แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์ห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวมระดับความพึงพอใจ มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาและรูปแบบที่น่าสนใจ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น สนุกกับการค้นคว้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอนจากการทำโครงงาน มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนและหลากหลาย และประเด็นสำคัญคือนักเรียนสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำในกรณีที่นักเรียนเกิดปัญหา จึงมีผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ มีอิสระทางความคิด เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถรู้จักคิด รู้จักทำและแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้อื่นได้สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย จากการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน

8. สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักไตรสิกขา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศรีบูรพาจารย์หัวตะพาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ก. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดทักษะการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรจัดค่ายอบรมคุณธรรม เช่น ค่ายพุทธบุตร เพื่อให้นักเรียนได้เข้าฝึกอบรมคุณธรรมตามหลักไตรสิกขา โดยจัดค่ายธรรมะอย่างต่อเนื่อง

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1) ครูต้องปรับตัวให้ทันต่อนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วยการจัดอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ การพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ที่หลากหลายและตรงความต้องการของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำในสถานการณ์จริง (Active Learning) ฝึกทักษะการสังเกต คิดวิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็น เพื่อสร้าง องค์ความรู้ที่ยั่งยืน และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

3) ส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย มาบูรณาการร่วมกับหลักสูตร (ไตรสิกขา) ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ เพียงพอต่อความต้องการ และช่วยให้ผู้เรียนก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

ค. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา ตามหลักไตรสิกขา ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่นๆ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ไตรสิกขา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ ธีรสุจิ. (2551). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือนิทานประกอบภาพ เรื่อง ไตรสิกขา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. พรึกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จาตุพร อยู่ศิริ. (2552). การพัฒนาผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ เรื่อง ความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- ธนพันธ์ คอนโคตร. (2550). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- บุรี พันธุ์พานิช. (2565). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารครูศาสตร์ศึกษา, 30(1), 72-85.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545). พัฒนาหลักสูตรการสอนมิติใหม่. โอเดียนสโตร์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อุษา แข็งแรง. (2553). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี].
- Arunakun, J. (2016). *Children addicted to games and behavior problems that need to be focused on*. Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University.
<https://www.rama.mahidol.ac.th/>